

KAPITEL 17

DAGEN DÅ GIULIA DOG skiljde sig egentligen bara i två avseenden från vilken annan dag som helst. Det ena som stack ut var att den här dagen råkade sammanfalla med den alltid lika vänliga och lätt timida norditalienskans fyrtionionde födelsedag. Den andra avvikelserna var just det tråkiga faktum att hon dog.

Giulias hjärta valde bemärkelsedagen för att ge upp, och hon gick hädan lugnt och stilla med huvudet lutat mot fönstret på sin vanliga plats i bussens baksäte. Om någon av hennes arbetskamrater hade noterat tiden för hennes död, vilket ingen av dem gjorde då de av fullt naturliga skäl utgick ifrån att hon slumrat till, hade de kunnat konstatera att klockan nästan hunnit bli halvfyra på morgonen.

Men bortsett från dessa två avvikelser hade Giulias dag som sagt inletts på samma sätt som den alltid gjort, i enlighet med den morgonrutin hon följt de senaste sju åren.

Hon hade väckts av att först den ena och därefter den andra av de båda väckarklockor hon ställt kvällen innan på noll ett femtio, hade ringt. Två olika alarm borgade för att hon kom ur sängen, att hon inte riskerade att försova sig, trots den okristligt tidiga timmen. Med en make som till följd av den ekonomiska krisen var inne på sitt fjärde arbetslösa år och tre barnmunnar att mätta hade Giulia inte råd att förlora sitt arbete. Hon visste att om hon inte stod vid upphämningsplatsen innan skjutsen åkte därifrån exakt kvart i tre på morgonen skulle hon inte erbjudas arbetspasset påföljande dag. Så Giulia hade stigit upp, möjligen lite tröttare i kroppen än vanligt och med lätta smärtor i bröstkorgen - vilka hon avfärdat som stressympton - och gått in till det lilla köket i den av renoveringsbehov skriande tvårums lägenheten. Där hade hon stängt dörren om sig för att inte väcka resten av familjen. I diskhon hade hon vaskat av sig morgontröttheten i ansiktet. Därefter hade hon kokat kaffe, fyllt sin termos och packat ner de kex som det var tänkt att hon skulle knapra på under den kommande nästan fyra timmar långa bussfärden. Efter att hon klätt på sig hade hon gått på toaletten och utfört sina behov, den kanske enskilt viktigaste delen av morgonrutinen. Att be om en toalettpaus under arbetstid, medan de stod och etiketterade vinflaskor eller vad dagens uppgifter nu än skulle

kunna tänkas bli, gjorde hon bara i absoluta nödfall. Alla visste att förmannen på vingården likställde onödiga avbrott i arbetet med lättja. Sprang man på toaletten i tid och otid, eller småpratade man lite för länge med någon arbetskamrat, kunde man kallt räkna med att inte bli kallad till nästa dagsverke. Detta var också anledningen till att Giulia aldrig packade med sig en vattenflaska, inte ens under de varma sommarmånaderna när de slet ute på fälten. Urindrivande vätsketillförsel var bäst att undvika oavsett omständigheter.

Tjugo över två hade Giulia låst ytterdörren efter sig, stigit ut på gatan och börjat vandra den drygt två kilometer långa sträckan till upphämningsplatsen vid skogsbrynet. Under promenaden hade bröstsmärtorna på nytt gjort sig påminda. Trots en hel del besvär – hon hade för ovanlighetens skull tvingats rasta och slå sig ner på en sten vid vägrenen för att pusta ut – hade hon kommit fram i tid, om än väsentligt mer andtruten än brukligt. När hon klivit på bussen tillsammans med fyra andra kvinnor och hälsat på de tre som redan satt i fordonet, hade Giulia sjunkit ner i baksätet och känt tacksamhet över att hon kunde se fram emot ytterligare en dag med jobb och välbehövlig daglöning.

Hade hon inte avlidit skulle Giulia efter fullbordat dagsverke ha inkasserat lön för de tio timmar, restid ej inkluderad, hon skulle ha arbetat på vingården. Innan hon skulle ha stigit på bussen för skjutsen hem skulle hon ha lämnat ifrån sig sextiotre av sina totalt nittio intjänade euro till jobbförmedlaren som väntade vid bussdörren. Där prickade han av samtliga kvinnor på en lista innan de släpptes ombord. Denna så kallade förmedlingsavgift täckte inte bara skatter och personaladministration. Första gången Giulia kommit i kontakt med förmedlaren hade han förklarat att avgiften även skulle gå till att betala transportkostnaden, diverse för Giulia otydliga avanser samt ett lunchpaket. Någon lunch hade Giulia aldrig sett till under de år hon anlits av jobbförmedlaren, men det skulle förstås varken hon eller hennes arbetskamrater någonsin vågat drömma om att påpeka. I slutändan hade Giulia alltid varit, om än inte nöjd, så åtminstone inte missnöjd med de tjugosju euro hon fått med sig hem i fickan till hushållskassan. Hon hade resonerat som så att tjugosju euro var betydligt bättre än alternativet, vilket var noll. Och tjugosju euro var också mer, nästan dubbelt så mycket, som majoriteten av de dagsanställda kvinnorna tjänade. Denna majoritet utgjordes undantagslöst av östeuropeiska vingårdsarbetande kvinnor och de fick väsentligt mindre över än italienskorna efter att de betalat sina högre

förmedlingsavgifter, en utlänningskatt, vilket tydligen berodde på omkostnader för EU-administration.

Detta var i alla fall vad Giulia fått berättat för sig av Mizram, en rumänsk kvinna i hennes egen ålder som jobbturat med bussen under två års tid, innan hon en dag för knappt två månader sedan, mitt under septemberskörden, slutat dyka upp. De hade inte arbetat på samma vingård – Mizram hoppade av en timme före Giulias stopp – men de hade likväl hunnit utveckla en vänskap.

Giulia hade uppskattat att Mizram var den pratsamma av dem. Inte bara för att Giulias kroniska trötthet fick henne att nicka till stup i kvarten, vilket försvårade längre sammanhängande diskussioner, utan också för att hon verkligen tyckte om att lyssna på Mizrams många berättelser från sitt hemland, som hon framförde på en vackert sjungande om än knaggligt hemmasnickrad italienska.

Men det fanns också andra berättelser, historier som Giulia tyckt mindre bra om och som hon i ärlighetens namn haft lite svårt att tro på. Som när Mizram påstått att hon och hennes landsmanninor behandlades annorlunda än italiensorna, och att det inte bara handlade om att kvinnorna från östeuropa fick mindre lön. Ibland fick de utstå fysiska reprimander, enligt Mizram. Fast också andra saker. När Giulia frågat vad hon menat hade Mizram bara mumlat något om att män alltid kommer vara män och kvinnor alltid kvinnor. Sedan hade Mizram för ovanlighetens skull tystnat och inte sagt något mer om den saken.

Bara en gång hade Giulia blivit irriterad, ja, faktiskt till och med lite arg, på Mizram. Det hände några dagar innan rumänskan försvann. För en gångs skull hade Giulia inte varit dödstrött när hon klivit på bussen för hemresan, trots skördetid och ett extra långt arbetspass då hon plockat druvor från gryning till skymning. Ivrig och med stoltheten bankande innanför bröstet hade Giulia knappt kunnat bärga sig. När Mizram klivit ombord hade orden flödat ur Giulia. Vingården hade fått fint besök under dagen, tydligen väldigt viktiga personer. Inköpare från norra Europa, enligt ryktet. Men det var inte poängen, hade Giulia sagt till Mizram, och strålat med hela ansiktet. Av alla skördearbetare på fältet hade förmannen minsann valt ut henne, Giulia, för att visa upp sina färdigheter. Och en av de utländska besökarna, en mycket vacker kvinna med långt blont hår, hade kommit fram och berättat för Giulia hur imponerad hon blivit, att hon aldrig sett någon plocka druvklasor så nogsamt, utan att skada en ynka centimeter av stjälken. Giulia hade nästan svimmat av yrkesstolthet och visat upp sina finlemmade fingrar. Och så hade förmannen gett

henne rast - med kaffe och biskvi! - och hjälpt till att tolka medan hon pratat en stund med gästen om sitt arbete på vingården, som hon ju var så glad och tacksam över.

När Giulia berättat färdigt för sin vännina trodde hon förstås att den alltid så generösa Mizram skulle gratulera henne. Så skedde inte, och ända till den dag hon dog kunde Giulia fortfarande inte förstå varför vännen istället strött smolk i glädjebägaren. Mizram hade kallat henne naiv och sagt att italienskorna inte var annat än alibin, galjonsfigurer för utsugare. Giulia hade först blivit ledsen, sedan så pass irriterad över oginheten att hon inte brytt sig om att fråga vad Mizram menat med det. Senare skulle Giulia tänka att hennes rumänska väninna nog drabbats av avund. Det var ju trots allt få förunnat att få sitta ner och prata med utländska besökare över finfika.

Några dagar senare hade Mizram avslöjat att hon funderade på att sluta jobbtura. När Giulia förhört sig om hennes framtidsplaner hade Mizram frankt förklarat att hon planerade att bege sig till Skandinavien, för övrigt en mycket längre bussresa än den de var vana vid, för att tigga pengar. Giulia hade först trott att väninnan skämtat. Men icke. Enligt Mizram kunde hon tjäna fem gånger så mycket om dagen genom att skramla med en burk på gatan. Samt att människorna i Skandinavien var väldigt rika. Just detta sistnämnda hade Giulia förstås känt till, men att det skulle löna sig mer att tigga än att hederligt arbeta var förstås ett påhitt. Något hon också påpekat för Mizram, den dagen som skulle visa sig bli den sista som Mizram följde med bussen.

Dagen då Giulia dog tänkte hon dock inte alls på Mizram, utan på sina barn. Giulias sista tanke i livet handlade närmare bestämt om biskvier.

Det kvällsöppna kaféet i kvarteret hemmavid hade nämligen börjat tillverka just sådana där läckra biskvier hon blivit bjuden på den där septemberdagen då hon fått sitta ner med den utländska inköparen och prata om hur mycket hon trivdes med sitt arbete. Biskvierna var dyra, en och femtio euro styck, och precis innan hennes hjärta gav upp rådbåkade Giulia med sig själv om huruvida hon skulle ha råd att överraska familjen med var sin biskvi. Som ett litet födelsedagsfirande. Eftersom just den här dagen ändå var lite speciell.